StudentBounty.com

नमूने के प्रश्न–पत्र की योजना 2011 – 2012

कक्षा – बारहवी (XII)
विषय – संस्कृत – साहित्यम् प्रश्न पत्र –
अवधि – 3.15 होरा पूर्णांक – 80 अंक

1. उद्देश्य हेतु अंकभार –

क्र.स.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	19	23.75
2.	अवबोध अर्थग्रहण	28	35.00
3.	ज्ञानोपयोग / अभिव्यक्ति	18	22.50
4.	कौशल / मौलिकता	15	18.75
		80	100

2. प्रश्नों के प्रकारवार अंकभार –

क्र. सं.	प्रश्नों का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक	प्रतिशत	संभावित
1.	वस्तुनिष्ठ / बहुविकल्पात्मक	–	–	–	–	–
2.	अतिलघूत्तरात्मक	7		8	10	20 मिनट
3.	लघूत्तरात्मक – I	10		30	37.5	60 मिनट
4.	लघूत्तरात्मक – II	6		30	37.5	60 मिनट
5.	निबंधात्मक	2		12	15	30 मिनट
		25		80	100.00	170 मिनट

विकल्प योजना : आन्तरिक विकल्प प्रश्न सं. 21 एवं 24 है। पुनरावलोकन :– 10 मिनट
प्रश्नपत्रपठन – 15 मिनट

3. विषय वस्तु का अंकभार –

क्र.स.	विषय वस्तु	अंकभार	प्रतिशत
1	सरल–अपठित–गद्यांशः	3	3.75
2	साहित्यिक सरल–अपठित गद्यांशः	9	11.25
3	कथा–लेखनम् / क्रमयोजनम्	8	10
4	संकेताधारितं वर्णनम्	4	5
5	पठितांशावबोधनम्		
	(अ) गद्यांशः	4	5
	(ब) पद्यांशः	4	5
	(स) नाट्यांशः	4	5
	(द) प्रश्न–निर्माणः, शब्दार्थः, अन्वयः, भावार्थः	12	15
6	पाठ्यपुस्तकाधारितं भाषिक– कार्यम्	8	10
7	संस्कृत–साहित्येतिहासः	8	10
8	छन्दः	8	10
9	अलंकारः	8	10
	योग	80	100

प्रश्न–पत्र ब्ल्यू प्रिन्ट

कक्षा – बारहवीं | विषय :– संस्कृत – साहित्यम् | पूर्णांक 80

क्र. सं.	उद्देश्य इकाई / उप इकाई	ज्ञान				अवबोध				ज्ञानोपयोग / अभिव्यक्ति				कौशल / मौलिकता				योग
		अति. लघू	लघू SA1	लघू SA2	निबं.	अति. लघू	लघू SA1	लघू SA2	निबं.	अति. लघू	लघू SA1	लघू SA2	निबं.	अति. लघू	लघू SA1	लघू SA2	निबं. -	
1	सरल–अपठित–गद्यांशः						2(1)				1(-)							3(1)
2	साहित्यिक सरल–अपठित गद्यांशः			2(-)				3(1)				2(-)			2(-)			9(1)
3	कथा–लेखनम् / क्रमयोजनम्				2(-)								1(-)				5(1)	8(1)
4	संकेताधारितं वर्णनम्				1(-)								1(-)				2(1)	4(1)
5	पठितांशावबोधनम्																	
	(अ) गद्यांशः						3(1)				1(-)							4(1)
	(ब) पद्यांशः						3(1)				1(-)							4(1)
	(स) नाट्यांशः						3(1)				1(-)							4(1)
	(द) प्रश्न–निर्माणः, शब्दार्थः, अन्वयः, भावार्थः	2(1)	1(1)	1(-)			1(-)	2(-)			1(-)	1(-)			1(1)	2(2)		12(4)
6	पाठ्यपुस्तकाधारितं भाषिक–कार्यम्		1(-)				5(1)				2(-)							8(1)
7	संस्कृत–साहित्येतिहासः	6(6)										2(1)						8(7)
8	छन्दः		1(-)	1(-)			1(1)	2½(1)				1½(1)				1(-)		8(3)
9	अलंकारः		1(-)				1(-)	1½(-)			1(1)	1½(1)			2(1)			8(3)
	योग	8(7)	4(-)	4(-)	3(-)		19(6)	9(2)			8(1)	8(3)	2(-)		5(2)	3(2)	7(2)	80(25)
		19(7)				28(8)				18(4)				15(6)				80(25)

विकल्पों की योजना :– प्रश्न सं. 3 ,4 , 21, एवं 24 में आन्तरिक विकल्प है।

नोटः– कोष्ठक में बाहर की संख्या अंकों की तथा भीतर प्रश्नों की द्योतक है।

हस्ताक्षर

StudentBounty.com

StudentBounty.com

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड राजस्थान, अजमेर

नमूने का प्रश्न–पत्र

कक्षा–बारहवीं

विषय– संस्कृत – साहित्यम्

अनुक्रमांक

अवधिः 3:15 होराः | अधिकतमांकाः–80

सामान्यनिर्देशाः

(i) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।

(ii) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।

(iii) प्रत्येकं प्रश्नभागस्य उत्तरमेकत्रैव देयम्।

[k.M ^v*

iz- 1 v/kksfyf[kre~ vifBr&x|ka'ka ifBRok iz'ukuke~ mÙkjkf.k fy[kr %& 3

vfLr ex/kns'ks vrho lqUnj% euksgj% je.kh;% tyk'k;%A rL; rks;s lqjHkhf.k deykfu vklu~A r= rMkxs galks volr~A dEcqxzhoks uke dwe% r;ks% fe=eklhr~A ,dnk dfpr~ /khojkLr=kxR; 'oks typjk.kka xzg.kk; fu'p;edqoZu~A rPNªqRok fu'p;s KkRok dweZL; u;ukH;ke~ vJqf.k vxyu~A galks re~ mik;ez cqf/kroUrkSA

¼i½ gal;ks% fe=a d% vklhr~ \ ¼,dinsu mÙkje½ 1

¼ii½ tyk'k;L; rks;s dkfu vklu~ \ ¼iw.kZokD;su mÙkje½ 1

¼iii½ ^^,dnk dfpr~ /khojk% -------------------------- fu'p;edqoZu** bR;= 1

^^vdqoZu** bfr fØ;k;k% dr`ina fde~ \

iz- 2 fuEufyf[kre~ vifBra x|ka'ka ifBRok funsZ'kkuqlkja iz'ukuke~ mÙkjkf.k fy[kr %& 9

lwLd`rHkk"kk;ka ukVdkuka iz.ksr"kq iz/kkukU;reL; egkdoHkZoHkwr% okLrfoda uke Jhd.B% bR;klhr~A g"kZpfjrs c.kHkVV% HkoHkwrsuke dhrZ;frA v"Ve'krdkRiUu% okeu'p rnh;xzUFkr% LoxzUFks mnkgj.kkfu nnkfrA vL; firk uhyd.B% ekrk p trqd.khA fonHkZjkT;s ineiqjs·;a dfojklhr~A v;a egkHkkx% dkU;dqCtL; ;'kkoeZ.k% lHkk;ke~ vklhr~A if.Mrizdk.Mk% ;tqosZnh pk;e~A v;a dk';ixks=h;% dqekfjyL; f'k";'pklhr~A d#.kjlizokgiji{k;k ijh{;rs rfgZ ukVd=;s·L; mÙkjjkepfjreso

StudentBounty.com

lokfr'kkf;A ;Fkk·= d#.kjlioknkg% rFkk ukU;=A vr,o dF;r ;r ^^d HkoHkfrjo rujr**A

¼i½ HkoHkr% lokfr'kkf;ukVdi fde \ ¼,dinu mÙkje½ ½

¼ii½ dL; egkdo% okLrfodi uke Jhd.B% bR;klhr \ ¼,dinu mÙkje½ ½

¼iii½ d% fo}ku dL; do% xUFkr% LoxUFk mnkgj.k nnkfr \ ¼i.kokD;u mÙkje½ 2

¼iv½ ^^if.Mridk.M%** bfr in dL; fo'ks"k.ke vfLr \ 1

¼v½ ^^g"kpfjr ck.kHkVV% HkoHkruke dhrl;fr** bR;= ^^dhrl;fr** fØ;k;k% drin fde \ 1

¼vi½ ^^v;i egkHkkx% dkU;dCtL; --------------------- vklhr** bR;fLeu okD;s ^v;e* bfr loukein dL; lKk&inL; LFkkus i;Dre vfLr \ 1

¼vii½ ^^u"B;ie** bR;L; foykein x|k'kkr fy[krA 1

¼viii½ x|k'kL; lefpr 'kh"kdi fy[krA 2

[k.M ^[k*

i- 3 inÙk:ij[k;k dFkklk;ktu dj.kh;e & 8

o)% 0;k?k% ---------------------------------- tky cn/k% ---------------------------------------

u eDr% ------------------ Ek"kd% ------------------------- ekpf;r i;kl% ------------------------------ vÍgkle ------------------------------ {kn% tho% --------------------------- tkydrlu ------------ cfg% drokuA

vFkok

ØejfgrokD;kfu lefprØekulkj fy[kr &

¼i½ pr"k u dk·fi i=% ;kf"Vdk&i´ti =kVf;re v'kdrA

¼ii½ d"kdL; pRokj% i=k% lonk ijLij dyg dofUr LeA

¼iii½ d"kd% i=H;% dFk;fr ;r r ,dkdk ;f"Vdk ljyr;k =kfVroUr%A

¼iv½ ,dd i=e vkg; l% r ;f"Vdk&i´ti =kVf;r dFk;frA

¼v½ lR;eo dF;r ;r ^^l?k 'kfDr% dyk ;x**A

¼vi½ iR;d i=% ljyr;k ;f"Vdk% =kV;frA

¼vii½ rnk l% d"kd% rku i=ku dFk;fr ;r r ,dkdk ;f"Vdk =kV;;;%A

StudentBounty.com

¼viii½ rnk r: Kkrorh; ;r` ;fn r: l?k fLFkrk% Hkfo";fUr rnk 'kfDr lEiUuk% Hkfo";fUrA

i- 4 inÙk lidrkua lkj o.kZu fy[kr & ¼80 'kCnk%½ 4

egkdfo% dkfynkl%] J"Bre% dfo%] lIr&dr;%] ifl)re ukVd] miek&i:;kx%] onHkh jhfr%] egkdk0;}; [k.Mdk0;};] dyki{k%] Hkkoi{k%] fo'oLkfgR;s LFkkue~

vFkok

j?kyLFkkude] egku~ dydy%] Hkkjokgdk%] j?k;kukfu] gfjrnhi] jDrnhi] fpfVdk%] iPNkokrk;ue] tyikuxgkf.k] dk;Zy;%] lUnj n'k;e~

[k.M% ^x*

i-5 v/kkfyf[kr x|ka'k ifBRok i'ukuke~ mÙkjkf.k fy[krA 4

ekl&;ek"kk<%] vfLr p lk;a le;%] vLr ftxfe"kHkxoku~ HkkLdj% flUnj&no&Lukrkukfeo o#.k& fnxoyfEcuke#.k & okfjokgkukeH;Urj ifo"V%A dyfodk'pkVdj& #r% ifji.k"k uhM"k ifrfuorUrA oukfu ifr{k.kef/kdkf/kdk ';kerk dy;fUrA

¼i½ vfLeu~ x|ka'k dL; ekIL; o.kue~ vfLr \ ¼,dinu mÙkje½ 1

¼ii½ dyfo³k% d= ifrfuorUr \ ¼ii.kokD;su mÙkje½ 1

¼iii½ x|ka'k fLFkrL; ^^';kerke** bR;L; inL; fo'ks".k fy[krA 1

¼iv½ ^^l;%** bR;L; ck/kd fd in x|ka'k i;Dre~ \ 1

i- 6 v/kkfufn"V i| ifBRok i'ukukeÙkjkf.k fy[krA 4

re/oj fo'oftfr f{krh'k

fu%'ks"kfoJkf.kr dk"k tkreA

mikÙfo|k x#nf{k.kkFkh

dkRl% ii.n ojrUrf'k";%AA

¼i½ ojrUrf'k";% d% ¼,dinu mÙkje½ 1

¼ii½ x#nf{k.kkFkh f'k";% dhn'kL; f{krh'kL; lehi xroku~ \ 1

¼ii.kokE;su mÙkje½

StudentBounty.com

¼iii½ ^^i i n** bfr fØ;k;k% dÙkk d% \ 1

¼iv½ ^^vikIrfo|k%** inL; foykein i|kr fy[krA 1

i-7 fuEukfdr ukV;k'k lEiB; fufn"V&i 'ukuke mÙkjkf.k fy[kr & 4

tud% & v;] f'k"Vku/;k; bR;L[kfyr [kyrk cVuk dkykgy%A

dklY;k & lyHklk[;fenkuh ckyRo Hkofr A vgk] ,r"kk e/; d ,"k jkeHknL; eX/kyfyr jx`nkjdk·Lekd ykpu 'khry;fr\

v#U/krh & doy;nyfLuX/k';ke% f'k[k.Mde.Muk]

oVifj"kn i.;Jhd% fJ;o lHkkt;uA

iujfi f'k'kHkrk oRl% l e j?kuUnuk]

>fVfr d#r n"V% dk·; n'kkjerk tueAA

¼i½ ckyRo ^dhn'k* Hkofr \ ¼,d inu mÙkje½ 1

¼ii½ uiF; dkykgy JRok tud% fd dFk;fr \ ¼i.kokD;u mÙkje½ 1

¼iii½ ^^f'k[k.Mde.Mu%** bR;L; vfUofr% du lokukeinu lg Hkofr \ 1

¼iv½ ^^'khry;fr** bfr fØ;kinL; dr in fy[krA 1

i-8 fuEufyf[kr;k% 'kCn;k% fgU|ke vk³yHkk"kk;k ok vFk fy[krA 1$1=2

¼i½ dY;k.kkfHkfuo'kh

¼ii½ iÙkfydk

i-9 j[kkfdrinkfu vk/kR; i'ufuek.k d#r & 1$1$1$1=4

¼i½ ikjkf.kdkLr llr }hikfu onfUrA

¼ii½ Jhuk;kj% LoYiHkk"kh vklhrA

¼iii½ r p ;FkPN fun;p lk'k?kkr dofUrA

¼iv½ pkjL; piVkH;k·oeP; lk[;L; ljf{kr idk"Bd vg iof'kr%

i-10 fuEukfdr;k% HkkokFk fgU|ke vk³yHkk"kk;k lLdr ok y[;% 2$2=4

¼i½ vifj.kkeki'kek nk#.kk y{ehen%A

¼ii½ lglk fon/khr u fØ;keA

StudentBounty.com

i-11 fuEufyf[krL; 'ykdL; vUo; fy[kr &

cfn/k;Drk tgkrhg mHk l|d`rn"d`r

rLek|kxk; ;|T;Lo ;kx% de l| dk'kyeAA

i-12 fun'kkuqlkj i'ukukeÙkjkf.k fy[kr &

¼i½ ^^dnkfpr dnkfpRo; Øj% ^fdUr% e[kL; doyel;kfPNufÙk**A okD;kr drfØ; fpRok fy[krA 2

¼ii½ ^^fujUrje vkRekUur; p"Vekuk% ykHkkØkUr&ga;k% eu|tUeku% fdy ifr{k.k LokFk lk/kuk; lokReuk iorUrA** bR;= ^p"Vekuk%* bR;L; fo'k"; &in fy[krA 1

¼iii½ ^^rnkuheo rL; dk;ky;fyfid% Jhnkl% ifo'kfr** bR;= j[kkfdrL; inL; LFkku lKk&inL; i;kx dRok okD; iu% fy[krA 1

¼iv½ ^^vgk vlkjk·; lIkj%** vfLeu okD; ^^lIkj%** bR;= loeku&in fde\ 1

¼v½ ^^bUnf}y{k denL; cU/k%** bR;= j[kkfdrL; inL; Ik;k;ck/kd in}; fy[krA 1

¼vi½ ^^u dk·fi ljyk ekx** bR;= j[kkfdrL; inL; foykekFkd in fy[krA 1

¼vii½ ^^rLe jkK 0;;kFk jRupr"V; nkL;kfe** bR;rr okD; d% dLe dFk;fr\ 1

i-13 vkfndfo% d% \ 1

i-14 _Xon dfr e.Mykfu lfUr \ 1

i-15 fdjkrktuh;L; jpf;rk d% \ 1

i-16 ^^vfHkKku'kkdUrye** bfr ukVd dfr vdk% lfUr \ 1

i-17 lcU/kk% ifIn/kL; x|dk0;L; uke fy[krA 1

i-18 ^^vfHkuock.k** bR;ikf/kuk d% vy;d`r% \ 1

i-19 fgrk in'k dfr ifjPNnk% lfUr \ r"kk ukekfu fy[kr A 1$1=2

StudentBounty.com

[k.M% ^?k*

i-20 ¼i½ ^^e/;&x#%** bfr ukEuk d% x.k% [;kr% \ 1

¼ii½ x.k&fo/kk;d l= fy[krA 1

i-21 v/kkfyf[kr"k d;kf'pn~ };k% y{k.kknkgj.k fy[krA 1½$1½=3

¼i½ o'kLFk% ¼ii½ vu"Vi ¼iii½eUnkØkUrk¼iv½ 'kkn‍yfoØhfMre~

i-22 fuEufyf[kr&ifdr"k NUnl% ukekYy[k d#r & 1$1$1=3

¼i½ eufl opfl dk;s i.;ih;"ki.kk

¼ii½ inekdj fnudjk fodphdjkfr

¼iii½ vuk?kkr i"i fdly;eyu dj#g%

i-23 ,dinu vudkFkck/ku dfLeu~ vydkj Hkofr \ 1$1=2

rL; y{k.ke~ vfi fy[krA

i-24 v/kkfyf[kr;k% d;kf'pn };k% vydkj;k% y{k.kknkgj.k fy[kr & 1½$1½=3

¼i½ mRi{kk ¼ii½ vFkkUrjU;kl% ¼iii½ #ide~

i-25 v/kkfyf[kr& ifdr"k vyÿkjL; ukekYy[k d#r & 1$1$1=3

¼i½ jer u ejkyL; ekul ekul fouk

¼ii½ 'kCnkFkk lRdfofjo };i fo}kui{kr

¼iii½ dfpr&dfpr% dp&dyki% deuh;&dikyikfy% vupj% rkj.knx i;kfr

AA bfrAA

StudentBounty.com

ueuu dk i'u&i= mÙkjekyk

d{kk& ckgjoh

fo"k; & lLdr & lkfgR;e

i.kkd & 80

i-1 ¼i½ dEcqxho uke de%A 1$1$1=3

¼ii½ tyk'k;L; rk;s ljHkhf.k deykfu vklu~A

¼iii½ /khojk%A

i-2 ¼i½ mÙkjjkepfjre~A ½

¼ii½ HkoHkr okLrfodk uke Jhd.B vklhr~A ½

¼iii½ okeu HkoHkr xUFkr mnkgj.k nnkfrA 2

¼iv½ if.Mri dk.M HkoHkr fo'k"k.ke vfLrA 1

¼v½ ck.kHkV~V%A 1

¼vi½ HkoHkfr bR;L; lKkinL; LFkku i;qDre~A 1

¼vii½ dk#.;e~A 1

¼viii½ egkdfo HkoHkfr%A 2

i-3 inÙk:ij[k;k dFkkl;ktu lLdrHkk"kk;k dj.kh;e~A 8

vFkok

inÙkkuk okD;kuk Øek;ktu dj.kh;e~A

i-4 inÙk&ldrkulkj o.ku y[kuh;e~A 4

vFkok

inÙk&'kCnldrkulkj.k o.ku dj.kh;e~A 4

i-5 ¼i½ vk"kk<ekl;A

¼ii½ dyfodk pkVdj&#r ifji.k"k uhM"k ifrfuorUrA

¼iii½ /koyrke~A

¼iv½ HkkLdj%A

StudentBounty.com

iz-6	¼i½ dkRIl%A	
	¼ii½ fo'ofttfr v/ojs fu%'k"kfoJkf.krdk"ktkrL; f{krh'kL; lehis x#nf{k.kkFkh f'k";% xrokuA	
	¼iii½ ojrUrq f'k";% dkRIl%A	
	¼iv½ mikÙkfo|%A	
iz-7	¼i½ lq yHkIk\[;eA	4
	¼ii½ v;a] f'k"Vku/;k; bR;L\[kfyrs \[kyrk cVuk dkykgy%A	
	¼iii½ v;a vFkok d%A	
	¼iv½ nkjd%A	
iz-8	¼i½ dY;k.k pkgus okyA	2
	¼ii½ iqryhA	
iz-9	¼i½ ikjkf.kdkLrq dfr }hikfu onfUr \	4
	¼ii½ Jhuk;kj% dhn'k% vkIhr \	
	¼iii½ rs p ;FkkPNa fun;a p fda dqofUr \	
	¼iv½ pkjL; piVkE;k·oeP; dq= vgs iqof'kr% \	
iz-10	¼i½ i"B I- & 48	4
	¼ii½ i"B I- & 58	
iz-11	bg cqfn/k;qDr% Iqd'rn"d'rs mHkk tgkfrA	2
	rLekr ;kxk; ;qT;Lo ¼;rk fg½ deIq dk'kye ¼,o½ ;kx%A	
iz-12	¼i½ dÙkk & fdUrq%] fØ;k & vkfPNufÙkA	2
	¼ii½ euq tUeku%A	
	¼iii½ rnkuheo Jhuk;kjL; dk;ky;fyfid% Jhnkl% iqfo'kfrA	1
	¼iv½ v;eA	1
	¼v½ pUn%] 'k'khA	1
	¼vi½ dfBu%@fDy"V%A	1

StudentBounty.com

¼vii½ lemn% ckã.kk; dFk;frA

i- 13	okYehfd%A	1
i-14	n'ke.Mykfu lfUrA	1
i-15	Hkkjfo%A	1
i-16	llr vdk% lfUrA	1
i-17	ok lonÙkkA	1
i-18	i- vfEcdknÙk0 ;klA	1
i-19	pRokj% ifjPNnk%A	2
	¼i½ fe=ykHk% ¼ii½ lân Hkn% ¼iii½ lfU/k% ¼iv½ foxg%	
i-20	¼i½ tx.k%	1$1=2
	¼ii½ ;ekrkjk tHkku lyxkA	
i-21	NUnkulkj }; k% y{k.kknkgj.k y[kuh;eA	1½+1½=3
i-22	¼i½ ekfyuh NUn%	1$1$1=3
	¼ii½ olUrfrydk NUn%	
	¼iii½ f'k[kfj.kh NUn%	
i-23	'y"k&vydkj vydkj HkofrA	2
	^f'y"V% injudkFkkfHk/kku 'y"k b";rA*	
i-24	vydkjkulkje d;kf'pn }; k% y{k.ke mnkgj.k p y[;A	3
i-25	¼i½ ;ed & vydkj%A	3
	¼ii½ miek & vydkj%A	
	¼iii½ vuikl & vydkj%A	